

Nicolas Maslowski

Posudek vedoucího

Matei, Mihaela. Sociální změna v Moldavsku (1991-2017) v sociálně vědní a politicko-expertní reflexi

Mihaela Matei napsala práci teoreticko-empirického typu z oboru historická sociologie pod titulem „Sociální změna v Moldavsku (1991-2017) v sociálně vědní a politicko-expertní reflexi“. Práce čítá 82 stránek, bibliografii a 5 příloh ilustrujících teze a historické mapy Moldavska pro kontextuální zakotvení historicko-sociologického vývoje. Práce je rozložena na úvod, tři větší kapitoly, diskuzi a závěr. Autorka bohatě odkazuje na teoretickou literaturu, a to jak na literaturu týkající se moldavského vývoje, tak i na další internetové zdroje: bibliografie čítá 89 klasických a 6 internetových zdrojů. Co do formálních záležitostí, odpovídá diplomová práce požadavkům magisterské práce.

Teoretický úvod je zajímavý tím, že ukazuje problém transformace z velmi originálního pohledu: expertního vidění a vědění. „Představená diplomová práce se pokouší analyzovat terminologické a konceptuální metamorfózy teorií radikální sociální změny a ukázat na příkladu jedné z postkomunistických zemí proměnu referenčně-konceptuálního diskursu v čase jako následek časového vytváření významu terminologických prvků.“ (str. 2) Pro identifikaci diskursů o sociální změně autorka slouží tři hypotézy: „H1: Moldavský diskurs se odlišuje od klasických teoretických vln pojednávajících o těchto sociálních změnách. H2: Moldavská sociální změna nebude spadat do teoretických úvah světoznámých teorií. H3: V moldavské sociálně vědní a politicko-expertní literatuře existuje specifický diskurs o sociální změně v Moldavské republice po roce 1991.“(str. 2) Autorka byla motivována nejasností užívání pojmů *tranzice, transformace, modernizace a sociální změna*. (str. 4) Myšlenkou je, že existuje vliv koncepce transformaci na samu transformaci. Proto se autorka snaží kriticky dát do souvislosti expertní diskurz (analyzován diskurzivní analýzou) a klasické teorie s předpokladem, že onen moldavský diskurz má svá specifika.

Zvolenou metodou bylo kriticky zanalyzovat (obsahová analýza) informační prameny, dokumenty a texty ze sociálně-vědní a politicko-expertní oblasti skrze prizmata vybraných teorií. Čtenář by uvítal shrnutí či menší závěry na konci kapitol, případně plynulejší přechody mezi nimi, zvláště mezi kapitolami 2 a 3. Kromě kontextu autorka poukazuje na vliv dědictví v rámci moldavského expertního diskursu (str. 50 a další). Prvním elementem je mentální vliv komunismu (str. 51-54). Nicméně podobnou komunistickou érou prošly i jiné socialistické země, a lze se tedy tázat po otázce specifičnosti tohoto vlivu, když je právě v těchto otázkách Moldavsko prezentováno jako specifický případ. Autorka od str. 56 prezentuje analýzu 30 publikací. Z té vyplývá, že se zkoumané publikace dají zařadit do 4 časových období:

1. 1991- 1994 Národní identita, nezávislost, separatismus;
2. 1994-2001 Ekonomické reformy, moldavská ideologie, myšlenka moldavského národa odděleného od rumunského a ruského;
3. 2001-2009 Komunismus, moldavská ideologie;
4. 2009- 2017 Otázky národní identity a vektoru moldavského ekonomicko-politického vývoje.

Kódování pak vede autorku ke kategorizaci publikací dle těchto konceptů:

- Demokratizace,
- Národní identita,
- Vývoj,
- Tranzice/transformace,
- State capture,
- Pluralismus.

Obsahová analýza 30 moldavských publikací potvrdila hypotézu o existenci odlišné reflexe sociální změny (str.74). Hlavním závěrem je, že „Diskurs o národní otázce je nevyřešeným faktorem brzdícím celý proces demokratizace země.“ (str. 74) Analytické pojmy se stávají součástí národních ideologií, což je i částečným ospravedlněním toho, co se mění dle dříve prezentovaných 4 časových období. V každém totiž dominuje jiná ideologie:

- 1991-1994 Otázka národní příslušnosti.
- 1994-2001 Ideologie mladého státu.
- 2001-2009 k moci přicházejí komunisti, je snaha udržet „moldovanistický“ diskurz
- 2009-2017 diskurz o state capture (převzetí státu).

Diplomová práce je řádně dokumentovaná, konceptuálně rafinovaná a opírá se o bohatou literaturu a početné prameny. Lituji, že část prezentující obsahovou analýzu nebyla více rozvinuta. Přístup je ale originální a zajímavý. I přes občas nedostatečně vyargumentované analýzy považuji tuto práci za výbornou. Ze všech výše zmíněných důvodů doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnocení **výborně**.

Otázky na obhajobu:

1. Nakolik se dá vysvětlit vliv sovětské mentality na moldavskou specifitu, a jak potom vysvětlit odlišnost od sousedních zemí?
2. Jste v této chvíli optimistka co do šance na modernizaci? Argumentujte.

Ve Varšavě 24/05/2018